

Zakon o varstvu pred požarom /ZVPoz/

(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili)

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/ .	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/	2
1.2.1	Akti občinskega sveta po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/	2
1.3	Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/	2
1.3.1	Akti župana po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/	2
1.4	Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/	2
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine	2
2.1	Varstvo pred požarom	3
2.1.1	Temeljna načela	3
2.1.1.1	Načelo celovitosti	3
2.1.1.2	Načelo spodbujanja	3
2.1.1.3	Načelo javnosti	3
2.1.2	Program in načrt varstva pred požarom	3
2.1.3	Usposabljanje prebivalstva	3
2.1.4	Informacijski sistem varstva pred požarom	3
2.1.5	Ukrepi varstva pred požarom	3
2.1.5.1	Požarna straža	3
2.1.5.2	Posebni ukrepi	3
2.1.5.3	Opozorila prebivalstvu	4
2.1.6	Financiranje varstva pred požarom	4
2.1.6.1	Proračunska sredstva	4
2.1.6.2	Požarni davek	4
	Ključne besede	4
	Uporabljene kratice	5
	Viri	5

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

1.1 Pravna podlaga

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a		
tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o varstvu pred požarom /ZVPoz/ Uradni list RS, št. 3/07-UPB1, 9/11, 83/12, 61/17-GZ, 189/20 – ZFRO, 43/22		1
tč.	povezani predpisi	določba	pojasnilo
1.2	Zakon o gasilstvu /ZGas/ Uradni list RS, št. 113/05 – UPB1, 23/19, 189/20 – ZFRO, 39/22		
tč.	podrejeni predpisi	določba	pojasnilo
1.1.1	Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju		11

1.2 Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Z odlokom določi dejavnosti varstva pred požarom, ki se opravljajo kot izbirna javna služba.	3. člen	2
2	Sprejme program in načrt varstva pred požarom.	14. člen	6
3	Glede na geografske, vremenske, urbanistične ali druge razmere lahko (z odlokom) predpiše posebne ukrepe varstva pred požarom za naselje ali naravno okolje.	43. člen	11
4	V proračunu zagotovi sredstva za financiranje požarne varnosti.	57. člen	14
5	Sprejme srednjeročni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.	58. člen	15
6	Sprejme letni načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.	58. člen	15
7	Uvede požarni davek v skladu z zakonom.	60. člen	16

1.2.1 Akti občinskega sveta po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

tč.	akti občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Odlok o varstvu pred požarom.	3. člen	2
2	Program in načrt varstva pred požarom.	14. člen	6
3	Program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.	58. člen	15

1.3 Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Obvešča javnost o dejavnostih in drugih zadevah varstva pred požarom.	12. člen	5
2	Organizira neobvezne oblike usposabljanja za varstvo pred požarom.	21. člen	7
3	Odredi organiziranje požarne straže ob razglasu povečane nevarnosti požarov v naravnem okolju.	37. člen	10
4	Razglasi povečano požarno nevarnost na območju občine.	43. člen	11
5	V času povečane požarne ogroženosti in ob velikih požarih v naselju oziroma naravnem okolju daje opozorila, napotila ali prepovedi prebivalstva.	44. člen	13
6	Imenuje odbor za varstvo pred požarom.	58. člen	15

1.3.1 Akti župana po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

tč.	akti župana	določba	pojasnilo
1	Odredba o organiziranju požarne straže.	37. člen	10
2	Sklep o razglasitvi povečane požarne nevarnosti na območju občine.	43. člen	11
3	Sklep o imenovanju odbora za varstvo pred požarom.	58. člen	15

1.4 Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o varstvu pred požarom /ZVPoz/

tč.	pristojnosti in naloge občinske uprave	določba	pojasnilo
1	Vodi evidence s podatki o: 1. požarih in eksplozijah pri njih ter o nastali škodi; 2. usposobljenosti v občini zaposlenih za varstvo pred požarom; 3. opremi, napravah in drugih sredstvih za varstvo pred požarom, s katerimi razpolaga občina oziroma so v objektih ali prostorih, ki jih uporabljajo organi občine.	32. člen	8

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine

2.1 Varstvo pred požarom

- 1 **Zakon o varstvu pred požarom /ZVpoz/** ureja sistem varstva pred požarom. Navedeni sistem obsega organiziranje, načrtovanje, izvajanje, nadzor ter financiranje dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom (1. člen ZVPoz).
- 2 ZVPoz določa dejavnost, ki jo opravljajo gasilske enote kot obvezno javno službo. ZVpoz oziroma predpis lokalne skupnosti (odlok) pa določa dejavnosti varstva pred požarom, ki se opravljajo kot neobvezne javne službe (3. člen ZVPoz).

2.1.1 Temeljna načela

2.1.1.1 Načelo celovitosti

- 3 ZVPoz določa, da država, občine in druge lokalne skupnosti zagotavljajo celovit sistem varstva pred požarom s sprejemanjem predpisov, načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, nadzorom, politiko financiranja in drugimi ukrepi (6. člen ZVPoz).

2.1.1.2 Načelo spodbujanja

- 4 Lokalne skupnosti so ob državi dolžne spodbujati razvoj požarno nenevarnih tehnologij in takih posegov v prostor, ki zmanjšujejo ali preprečujejo nastanek požarov (11. člen ZVPoz).

2.1.1.3 Načelo javnosti

- 5 V skladu z ZPoz ima javnost pravico biti obveščena o dejavnostih in drugih zadevah varstva pred požarom. Podatki o stanju in varstvu pred požarom so javni. Lokalne skupnosti obveščajo javnost in dajejo podatke v skladu z ZVPoz in drugimi predpisi (12. člen ZVPoz).

2.1.2 Program in načrt varstva pred požarom

- 6 Kot določa ZVPoz lahko lokalne skupnosti naloge varstva pred požarom na svojem območju načrtujejo v programih in načrtih varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki pa ne smejo biti v nasprotju s programi in načrti, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije (14. člen ZVPoz).

2.1.3 Usposabljanje prebivalstva

- 7 V skladu z ZVPoz se prebivalci usposabljujejo za varstvo pred požarom z različnimi neobveznimi oblikami usposabljanja, ki jih organizira država in lokalna skupnost (21. člen ZVPoz).

2.1.4 Informacijski sistem varstva pred požarom

- 8 Organi lokalnih skupnosti morajo voditi evidence s podatki o: **1.** požarih in eksplozijah pri njih ter o nastali škodi; **2.** usposobljenosti pri njih zaposlenih za varstvo pred požarom; **3.** opreми, napravah in drugih sredstvih za varstvo pred požarom, s katerimi razpolagajo oziroma so v objektih ali prostorih, ki jih uporabljajo.
- 9 Pristojno ministrstvo za potrebe informacijskega sistema zbira tudi osebne podatke, ki pa jih smejo uporabljati in obdelovati tudi organi lokalnih skupnosti za izvajanje preventivnih in drugih ukrepov varstva pred požarom (33. člen ZVPoz).

2.1.5 Ukrepi varstva pred požarom

2.1.5.1 Požarna straža

- 10 Kot določa ZVPoz, mora lokalna skupnost, ko je razglašena povečana nevarnost požarov v naravnem okolju, organizirati požarno stražo. Požarna straža se mora izvajati, dokler traja povečana požarna nevarnost (37. člen ZVPoz).

2.1.5.2 Posebni ukrepi

- 11** Lokalna skupnost lahko glede na geografske, vremenske, urbanistične ali druge razmere predpiše posebne ukrepe varstva pred požarom za naselje ali naravno okolje ter razglasi povečano požarno ogroženost na svojem območju. Navedeni ukrepi, ki jih predpiše lokalna skupnost, ne smejo biti v nasprotju z ukrepi, ki jih predpiše ali razglasi vlada ali minister. (43. člen ZVPoz) Vlada RS je izdala **Uredbo o varstvu pred požarom v naravnem okolju** s katero je določila ukrepe varstva pred požarom v naravnem okolju in dodatne ukrepe varstva pred požarom ter opazovanje in obveščanje ob razglašeni veliki in zelo veliki požarni ogroženosti naravnega okolja (1. člen Uredbe). V skladu z določili 8. člena Uredbe lahko lokalna skupnost razglasi veliko ali zelo veliko požarno ogroženost oziroma spremembo stopnje požarne ogroženosti na posameznem območju na podlagi podatkov iz prvega odstavka 7. člena Uredbe. Lokalna skupnost veliko ali zelo veliko požarno ogroženost oziroma spremembo stopnje požarne ogroženosti razglasi le na svojem območju, o čemer mora takoj obvestiti Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Če na posameznem območju požarno ogroženost razglasita uprava in lokalna skupnost in sta le-ti različni, velja višja stopnja požarne ogroženosti. Uprava oziroma lokalna skupnost ob razglašeni veliki ali zelo veliki požarni ogroženosti oziroma ob spremembi stopnje požarne ogroženosti: obveščata javnost in pristojne organe o stopnji požarne ogroženosti; opozarjata na nevarnost nastanka požarov v naravnem okolju in možne posledice; posredujejata navodila za izvajanje ukrepov varstva pred požarom. Uprava oziroma lokalna skupnost ob prenehanju razlogov za razglašeno veliko ali zelo veliko požarno ogroženost le-to prekliche. O preklicu velike ali zelo velike požarne ogroženosti oziroma o spremembi stopnje ogroženosti se obvešča javnost in pristojne organe na enak način kot ob razglasitvi (8. člen Uredbe).
- 12** Ob tem mora lokalna skupnost ob razglašeni veliki ali zelo veliki požarni ogroženosti na svojem območju v sodelovanju z gasilci, lastniki oziroma upravljavci zemljišč iz 1. točke 2. člena navedene uredbe, lovskimi družinami in drugimi pristojnimi organizacijami, organizira in koordinira opazovanje naravnega okolja (12. člen Uredbe).

2.1.5.3 Opozorila prebivalstvu

- 13** Organi lokalnih skupnosti morajo v času povečane požarne ogroženosti in ob velikih požarih v naselju oziroma naravnem okolju dajati opozorila, napotila ali prepovedi prebivalstva (44. člen ZVPoz).

2.1.6 Financiranje varstva pred požarom

- 14** Kot določa ZVPoz, se varstvo pred požarom financira iz: • proračuna Republike Slovenije; • proračunov lokalnih skupnosti; • prostovoljnih prispevkov pravnih in fizičnih oseb in • drugih virov (57. člen ZVPoz).

2.1.6.1 Proračunska sredstva

- 15** V skladu z ZVPoz se del sredstev iz požarne takse, ki pa ne more biti manjši od 50% ocenjenih letnih prihodkov požarne takse in ga določi vlada, se nameni izključno za sofinanciranje nakupa gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enotah. Ob navedenem vlada določi tudi merila za delitev sredstev po lokalnih skupnostih. Sofinanciranje nabave gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme se izvaja na podlagi srednjeročnih programov in letnih načrtov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami lokalnih skupnosti. Uporabo sredstev požarne varnosti za sofinanciranje nalog varstva pred požarom v lokalni skupnosti načrtuje odbor, ki ga imenuje župan. Odbor sestavljajo predstavniki gasilcev, zavarovalništva in pristojnih organov lokalne skupnosti (58. člen ZVPoz).

2.1.6.2 Požarni davek

- 16** Lokalna skupnost pridobiva del požarne takse in druge dohodke ter uvede požarni davek v skladu z zakonom. Navedena sredstva požarnega davka se uporabljajo za financiranje gasilske zaščitne in reševalne opreme, ki jo potrebujejo operativne gasilske enote, ter za izobraževanje in usposabljanje gasilcev (60. člen ZVPoz).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, občinski svet, župan, občinska uprava, pristojnosti, okolje, požar, gasilstvo.

Uporabljene kratice

- ZVPoz - Zakon o varstvu pred požarom /ZVPoz/ (Uradni list RS, št. 3/07-UPB1, 9/11, 83/12, 61/17-GZ, 189/20 – ZFRO, 43/22).
- ZGas - Zakon o gasilstvu /ZGas/ (Uradni list RS, št. 113/05 – UPB1, 23/19, 39/22).

Viri**Ustava in zakoni**

Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

Zakon o varstvu pred požarom /ZVPoz/ (Uradni list RS, št. 3/07-UPB1, 9/11, 83/12, 61/17-GZ, 189/20 – ZFRO, 43/22).

Zakon o gasilstvu /ZGas/ (Uradni list RS, št. 113/05 – UPB1, 23/19, 189/20 – ZFRO, 39/22).

Podzakonski akti

Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14).